

ESTONIA TEATER

PAUNVERE

Oskar Lutsu lüstmäng kolmes vaatuses.

Näitejuht: tein. näitl. **Ants Lauter**. Dekoraatsioonid: **Albert Vahtram**.

TEGELASED:

Arak, rikas veskiomanik	teen. näitl.	Paul Pina
Proua Arak, tema abikaasa	teen. näitl.	Betty Kuuskemaa
Lydia, nende tütar		Marie Parikas
Dreili Viktoria, jurketaim, Lydia sõbranna		Mare Leet
Hans Rähn, külakoolmeister		Ants Eskola
Steinberg, karlamõisa rennik		Alfred Säilik
Paul Saavel, taluperimehe poeg		Kaarel Karm
Oskar Saavel, tema vend		Juhan Tõnopa
Songi, pagar		Harry Paris
Proua Songi, tema abikaasa		Lydia Sepa
Vanaabe, sepp		Sergius Lipp
Reenus, kaupmees		Arnold Vaino
Rõõmuok	teen. näitl.	August Mihklisoo
Freiberg, rätsed		Hugo Laur
Liiso, teenija Arakute juures		Albina Kausi

Mõned tiidrukud ja poisid.

Aeg: enne maailmasõda. Koht: alevik kiriku juures Kesk-Eests.

Esimene vaatus — Arakute juures.

Teine vaatus — klassituba.

Kolmas vaatus — samas, kus esimene.

Algus kell 1/8 õhtul, lõpp kella 3/4 10 paigu õhtul.

- Märkus: 1) Tagaühtööd pileetide hind võetakse arvesse ainult, siis kui odavam pileet kallima hinnalise vastu vahetatatakse.
- 2) Saalil, jalutis- ja ritsetohitarumees on suitsetamine keelatud. Suitsetajaid palatakse ainult suitsetamiseks määratud ruumides tarvitada, mis ehitatud juures. Korraldamise teenistuses olevatel ametnikudel on eeskiri, korraldajate tähelepanu sellele korraldajale jättes, mille alla paanduda palatakse.
- 3) Ettekande ajal on saali uked kinni.

Jahatus

Satesõnaks.

Kui „Estonia“ teater tahab märkida Oskar Lutsu 50. sünnipäeva aastat just „Paunvere“ lavaletoomisega, siis põhjused selleks valikuks peaksid olema küllalt selged ja veenvad. Nimelt on 1912. aastal valminud „Lüstmäng“ „Paunvere“ Oskar Lutsu kõige näidendilisem näidend üldse. Temaga ei suuda võistelda sama autori väga elavadiki ühevaatuselised komöödiad juba oma piiratud ulatuse tõttu. Draama „Laul õnnest“ aga oma kalduvuses romantikasse lahkuv sellelt igapäevse tõstelu aluselt, millel Oskar Lutsu alati liigub oma teoses nii kindlalt, heatajuiselt ja suure tähelepanuga kõigi inimlike ning liig-inimlike nõrkuste ja isearasuste vastu. Muide, seda piiravat konstataeringut ärgu võetagu arvestava märkusena meie kirjanduse tänavuse nii laialdaselt austatud juubliari kohta!

„Paunvere“ lavavormiline ümmarrus ja hoogsus (mida peaaegu sugugi ei häiri mõned jantliku komöödia põlised läbipaistvad võtted) võib praegugi äratada enese vastu respekti ja viidata sellesse iseseisvuse-eeslisse ajastusse, millest on pärit meie näitekirjanduse klassika — Kitzbergi ja Vilde parimad lavateosed. Äsja nimetatud kahele autorile järgneb oma tähtsusest Oskar Luts. Kõik ülejäänud tolleaegne näitekirjandus on läinud tagasipöördumatult ajalukku.

Kuid mitte vormilises tõhususes ega ka nüüdisajale võrdlemisi väheütlevas mõttelises teemas ei seisa „Paunvere“ peamised vourused. Need peituvad kogu kujutatud miljöö ja tüüpide erilaadsuses — Paunveres! Me viibime seda komöödiat vaadates samas — ja samanimeliseski! — „vana hea aja“ hubaselt vegeteerivas kirikukülas, milles elavad „Kevade“ tegelased: köstrid, koolmeistrid, meister Kiire noobel rätsed, paperekond, jne. „Kevade“ kihelkonnakoolist näis aga võrsuvat ka teadlikumaid ja uue aja nõudeid mõistvaid talupojase; sellekohaseid eeldusi on kõigepealt Talli. Säärane on „Paunveres“ Paul Saavel, ainuke lõpuni paendumatu idealist, kes pärast sõbra Rähna alistumist alevikku valitsevate daamide ülevõimule asub ise tegema päästetööd „arusa eesti rahva“ kasuks. Kuid Oskar Luts ei kohtle ka „Paunvere“ „negatiivseid“ tegelasi just karmilt ega põhjani irooniliselt. Ei või öelda, et kogu Paunvere seltsielu egoistlik „vunkratas“ proua Arak oleks mingi täisverd intrigant või ta käsitaname „härr“ Freiberg midagi muud kui tore komöödiatüüp. Panneme tähele, et kogu põhjendatudki pilke juures jääb Oskar Luts alati leebeks humoristiks, kes inimesi teravalt nähes mõistab ja kujutab neid siiski kõigepealt inimestena. Liig-inimlike nõrkuste lokkamist avalikus elus naeruvääristab aga Oskar Luts „Paunveres“ päris mõjuvalt, nii et seda kõigil aegadel vajaliku õpetust võime siit alati ammutada.